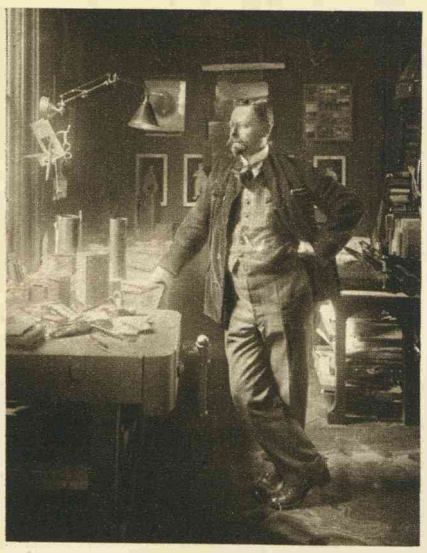
STEUN DOOR ARBEID

In de Engelsche oorlogsalbums welke onder den naam van Illustrated War News verschijnen, komt geregeld een rubriek voor, getiteld: „Little lifes of Great Men".

Zoo'n korte levensbeschrijving van een man van beteekenis ga ik nu ook geven. En de beschrijving begint erg romantisch.

De heer C. Prince in zijn „laboratorium", temidden van zijn zeker niet over-talrijke instrumenten en hulpmiddelen.

Eens op een nacht, den onrustigen nacht die den 31en Juli 1913 met den 1en Augustus van hetzelfde jaar verbond, lag in het schoone stedeke Driebergen, lieflijk gelegen in een der mooiste gedeelten van ons vaderland, een man te bed, die tevergeefs poogde den slaap te vatten.

Hij was ongetwijfeld niet de eenige wien het zoo verging in dienzelfden nacht. Duizenden en nog eens duizenden hebben in den tijd, welke die twee gedenkwaardige dagen aan elkaar verbond, de oogen niet gesloten.

Doch het overgroote deel van hen werd gekweld door directe zorgen, had het hoofd vol van eigen leed en angsten. Doch die eene man, van wien ik U hier spreken wil, dacht niet voor zich zelf, hij liet zijn blik verder gaan, hij zocht voor anderen. En hij overpeinsde, dat straks een groot aantal krachtige, jonge mannen aan hun omgeving en aan hun werk zouden worden ontrukt. Hij begreep, dat nadat de agitatie van het eerste oogenblik voorbij was en dat indien op dezen opschrik geen actie van geweld en strijd zou volgen, straks een andere vijand, grauw en ongezien, zou komen aansluipen: de Verveling.

En hij voorzag, dat, waar men ook voor zou zorgen of gezorgd zou hebben, die demon geen bestrijders klaar zou vinden. En daarom koos hij vrijwillig zijn deel in de gemeenschaps-plicht: Zijn geest ging op zoek naar een middel waarmede onze jongens en mannen, als het waar mocht zijn dat zij niet behoefden te strijden, maar moesten wachten, den wacht-tijd zouden kunnen vullen. Hij peinsde en peinsde. Totdat hij 't voor zich gevonden had. En toen genoot hij weer rust.

Voor kort maar. Want spoedig volgde er voor hem een periode van onverpoosden arbeid. Alleen een onverzettelijke wil en een vaste overtuiging als drijfkracht, konden het doel doen bereiken.

Opzettelijk heb ik in bovenstaanden trant de inleiding geschreven. Gij moet voelen, dat ik U groots ga aankondigen, ook al zijn de voorwerpen waarom het gaat, klein, gering van afmeting en schijnbaar van bijkomstig nut.

Schijnbaar slechts, want wat de heer C. Prince, „de Knutsel-Koning" van Driebergen heeft verricht, kán van zeer groote beteekenis voor ons volk zijn, evengoed als het thans reeds van zeer groot nut voor onze soldaten *is*.

Op een zonnigen dag, een van de weinige, welke het einde der Junimaand opvroolijkten, ben ik naar Driebergen gegaan.

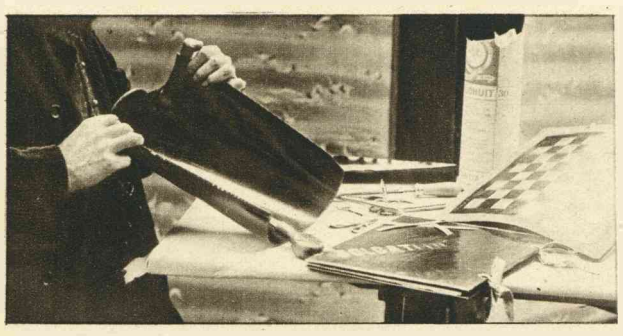
Met gulle hartelijkheid (Prince, gul en hartelijk zijn synoniemen) ben ik op Princehof, het zoo aangenaam gelegen en zoo keurig ingerichte landhuis der familie Prince, ontvangen en ik heb den uitdenker van de Afvalkunst, der steun-door-arbeid-idee of *hoe* men het ook noemen wil, geïnterviewd.

Er zijn lieden, die zoodra zij een courantenmensch bespeuren, wegkruipen in hun binnenste binnen, die zich in hun gereserveerdheid hullen, als een slakje in zijn huisje.

Bij den heer Prince daarvan geen spoor. Hij heeft te lang moeite gedaan om de aandacht van de Pers op zijn werk te vestigen, dan dat hij nu niet met veel genoegen en open armen den vertegenwoordiger van een geïllustreerd blad als Panorama zou ontvangen en van inlichtingen dienen. Zijn mededeelzaamheid, moet ik er onmiddellijk bijvoegen, is heusch niet zoo vrijgevig om eigen eer of luister, heusch niet; voor zichzelf is Prince een zeer bescheiden man, doch hij weet dat het werk waarvoor hij propageert, en het doel dat hij nastreeft, door publiciteit gediend zijn. Dies is hij voor publiciteit heel makkelijk te vinden.

De eerste „operatie" welke van een beschuitbus een handlantaarntje helpt maken, (men lette op den instrumentendrager op de tafel; daarmee, en daarmee alleen doet de heer Prince al zijn werkjes).

Hoe van een ronde bus een vlakke plaat gemaakt wordt.

„Ik heb geen geheimen, wat ik doe is voor iedereen. Ik heb er geen belang bij en ik lach als men in mij een uitvinder, een commis voyageur in ideeën, een man die zijn eigen voordeel najaagt, zoekt. En dat hebben ze gedaan. Autoriteiten net zoo goed als de courantenmenschen. Wat heb ik moeten werken om mijn eerste damspel gepubliceerd te krijgen. Alsof ik op elk stuk een gulden verdiende. Ik heb mij niet laten afschrikken. Op één dag ben ik in tweeërlei „vermomming" bij de redactie van een der grootste dagbladen wezen aankloppen en de tweede maal kreeg ik eerst toegang in het allerheiligste. Maar... toen ben ik niet weggegaan zonder de toestemming om mijn dambordclichés geplaatst te krijgen. Ik wist dat er behoefte aan spelen was, in de forten, in de cantines, overal waar soldaten bij elkaar waren, bedreigd door de aansluipende verveling. En ik begreep ook dat er in het begin van den oorlog een te kort aan vulling voor de advertentie-kolommen van vele bladen was. Een gebruikmaken van deze ruimte voor het bestrijden van genoemde kwaal, dat was de oplossing. Op één dag zijn er zelfs eens 300.000 damborden gedrukt en het heele land door verspreid. Negentig bladen hebben er respectievelijk hun kolommen mee gevuld, met 10.000-tallen zijn ze in de cantines en in de forten gekomen, door de soldaten zelf gemaakt of door vriendelijke helpsters of helpers bewerkt.

In ons land zijn ze gebleven, maar ze zijn in gebruik in Duitschland zoowel als in Frankrijk en Engeland, in Oostenrijk net zoo goed als in Rusland. En . . . wat het mooiste is, die duizenden en nog eens duizenden ontspanningsmiddelen hebben niets gekost. Daar ga ik nou trotsch op dat de afleiding, welke ik den menschen geef, hun geen geld kost, alleen wat arbeid. En dat degenen, die er mee gebaat zijn, niet in den zak behoeven te tasten. Maar ook hun, die meewerken, wordt geen financieele opoffering gevraagd. Mijn denkbeeld is steun door arbeid, en ik geloof met innige overtuiging dat er geen mooiere steun mogelijk is.

Kersepitten worden bewerkt om als kralen te dienen. Uitgekookt, gedroogd en daarna bijgeslepen. Gekleurd maken zij een alleraardigst effect, b.v. als versiering aan lampekappen.

Eerst heb ik bord- en plakwerk gemaakt. Maar toen moest ik naar afwisseling zoeken en kwam toen tot wat ik afvalkunst noemde. 't Woord werd niet mooi gevonden, daarom gebruik ik het niet meer, maar het drukt het denkbeeld beter dan welk woord ook, uit. Kijk eens naar die beschuitbussen, wat is dat? Afval. Dit goed uitgekookte soepbeen? Afval. Deze kersepitten, de restanten van een groentebus, van een doorgebrande gloeilamp: afval; allemaal niets meer waard zijnde, voor de vuilnisbak bestemde voorwerpen.

En nu mee naar m'n werkbank. In m'n laboratorium zal ik U laten zien hoe ik van een ronde beschuitbus een vlak metalen blad maak of hoe ik in een vierkante bus de schaar zet; wat de boor doet bij de kersepit, de zaag bij het been, en als ge even wacht (een oogenblikje maar) ziet ge het voorwerpje dat ik maken wil vasten vorm aannemen. Een groentebus in bloemenbak veranderen, een beschuitdoos tot een alleraardigst lantaarntje omgetooverd, van een niets-en-niemendalletje een kinderlocomotiefje geknutseld, dominosteenen, fiches, dobbelsteenen.

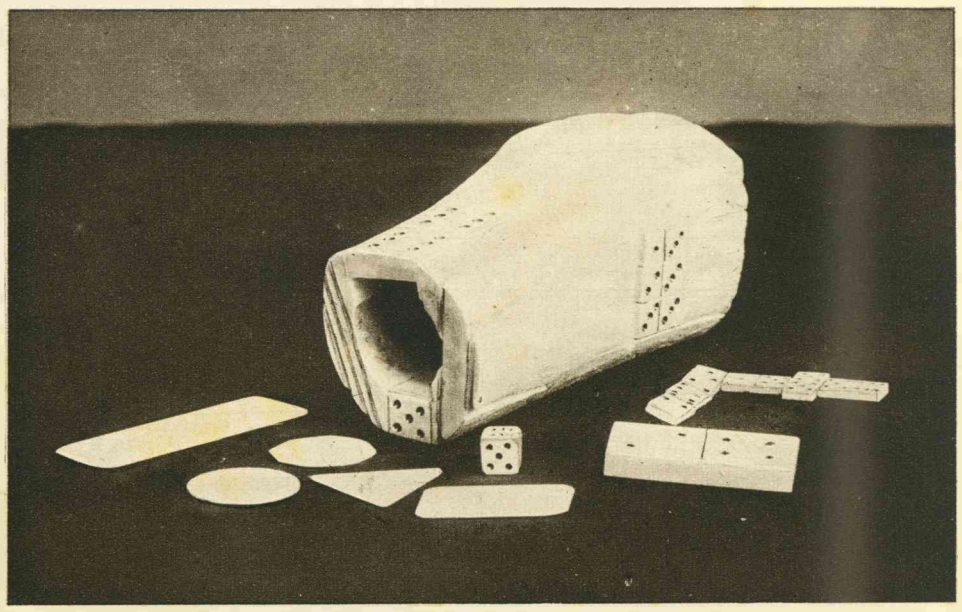
Hoe een dominosteen vervaardigd wordt: het boren der oogen.

Ik heb alle respect voor huisvlijt, maar ze kost geld, wat ik doe vraagt werk, niets meer . . . "

De rappe hand zat niet stil terwijl de vlugge tong

Van groentebus tot bloempot.
Men lette ook op 't aardige omslag van 't spaarbankboekje, eveneens uit 'n beschuitbus gemaakt.

Van soepbeen tot dominosteen.
Dominosteenen, fiches, inlegstukjes, alles uit een soepbeen vervaardigd.